

Корінько М. Д.,
д.е.н., професор,
завідувач кафедри «Аудиту та підприємництва»;
Гриненко І. М.,
аспірант кафедри «Аудиту та підприємництва»,
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту
(м. Київ)*

КОЛІЗІЇ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ РЕЗЕРВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Розвиток системи облікового відображення і контролю резервів як об'єктів бухгалтерського обліку безпосередньо залежать від ефективності та деталізації нормативно-правового забезпечення. В умовах сьогодення питання законодавчого регулювання бухгалтерського обліку резервів підприємства відноситься до дискусійних та недостатньо врегульованим, що призводить до виникнення проблемних колізій у процесі ідентифікації резервів як специфічного об'єкта бухгалтерського обліку та контролю. Неузгодженості окремих норм у правовому регулюванні бухгалтерського обліку резервів зумовлюють потребу їх подальшого дослідження, систематизації та детального опрацювання з метою визначення шляхів їх подальшого усунення.

Основними нормативними документами, якими врегульовано процедури створення та облікового відображення резервів та забезпечень є: Господарський кодекс України, П(С)БО 7 «Основні засоби», П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», П(С)БО 11 «Зобов'язання». Спільними недоліками зазначених нормативних документів є відсутність чіткого регулювання категорійно-понятійного апарату та розмежування термінологічного апарату, зокрема, понять «резерв», «оціночний резерв», «забезпечення», «фонд». До основного недоліку врегулювання на законодавчому рівні доцільно віднести не закріплення класифікації резервів, відсутність чіткої конкретизації функцій та мети створення кожного з них.

Поділяємо позицію І.О. Падій, що «у системі нормативно-правового регулювання щодо формування та використання резервів можна виділити три рівні:

I – нормативно-правові акти, що регулюють господарські операції, пов'язані зі створенням резервів;

II – нормативно-правові акти, що регулюють ведення бухгалтерського обліку та порядок складання фінансової звітності в частині резервів;

III – внутрішньофірмові положення, що регулюють формування та використання резервів, а також відображення цих операцій в обліку» [1, с. 51].

Серед основних колізій діючого законодавства в сфері регулювання бухгалтерського обліку резервів підприємства вважаємо за доцільне виокремити, зокрема, такі:

– у П(С)БО 11 «Зобов'язання» [2] «забезпечення» трактується як зобов'язання з невизначено сумою або часом погашення на дату балансу. У той же час змістом п. 12 П(С)БО 11 «Зобов'язання» зазначено, що суми створених забезпечень визнаються витратами.

– наявність неправомірного ототожнення понять «резерв» та «забезпечення». Зокрема, обов'язковість створення резерву відпусток передбачена в п. 13 П(С)БО 11 «Зобов'язання» та п. 7 П(С)БО 26 «Виплати працівникам». Даний резерв за своїм змістом доцільно віднести до «забезпечення», так як він обліковується на рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів»;

– нормами П(С)БО 16 «Витрати» врегульовано облікове відображення у складі витрат «резервів на гарантійний ремонт та гарантійне обслуговування». Окремо врегульовано положення в частині обліку у складі витрат «резерву сумнівних боргів»;

– у чинному Плані рахунків бухгалтерського обліку забезпечення майбутніх витрат і платежів, що обліковуються на рахунку 47, включені до спільного класу рахунків бухгалтерського обліку з рахунками власного капіталу підприємства.

Представляє певний інтерес думка І.Ю. Предко, яка «серед основних недоліків законодавчого регулювання бухгалтерського обліку резервів виділяє такі:

– недостатню розробленість у нормативній базі України умов формування «забезпечень» (відсутні межі кількісної оцінки ймовірності погашення підприємством зобов'язання, для забезпечення якого формується резерв);

– відсутність методів розрахунку сум відрахувань на створення (поповнення) «забезпечень»: наступних витрат на реструктуризацію, на виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів, матеріального страхування працівників, які підлягають скороченню;

– відсутність форм первинних документів для розрахунку величин усіх видів забезпечень;

– законодавчу неврегульованість і різноманіття наукових підходів до порядку відображення операцій формування «забезпечень» у системі бухгалтерських рахунків підприємств» [3, с. 33].

Висновок. Враховуючи різний економічний зміст понять «резерви» та «забезпечення», відмінності у їх цільовій спрямованості та функції формування, обумовлюється потреба подальшого удосконалення системи законодавчого регулювання в частині їх облікового відображення. Саме шляхом забезпечення гармонізації між національними підходами до нормативного регулювання бухгалтерського обліку «резервів», встановлення чітких норм у їх оцінці та порядку облікового відображення буде забезпечена релевантність (порівнянність показників фінансової звітності і достовірність) інформації, яка надається зацікавленим користувачам.

Список використаних джерел:

1. Падій І.О. Економічний зміст і функціональні завдання резервів та забезпечень на підприємстві // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. Вип. 21, ч.2. С. 48-53

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

3. Предко І.Ю. Формування резервів майбутніх витрат і платежів в обліково-контрольному забезпеченні як один із шляхів зниження ризиків діяльності підприємств в умовах кризи // Облік і фінанси. 2016. № 3 (73). С. 31-37

Лугова О. І.,
к.е.н., старший викладач
кафедри обліку і оподаткування,
*Миколаївський національний
аграрний університет
(м. Миколаїв)*

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ СПРАВЕДЛИВОЇ ВАРТОСТІ В ОБЛІКУ

В умовах ринкових відносин, з огляду на жорстку конкуренцію серед учасників ринку, постійна зміна цін, темпи промислового прогресу, рівень інфляції та інші чинники ринкової економіки, важко собі уявити ситуацію, коли вартість активів і зобов'язань компанії залишиться незмінною протягом звітного періоду. Отже, достовірність наданої інформації в даній звітності ставиться під сумнів. Звідси напрашується висновок про необхідність використання інших методів оцінок при складанні фінансової звітності, яка враховує інтереси зовнішніх користувачів (акціонерів, інвесторів, кредиторів і т.д.) [1].

Таким чином, новий закон України вже на принциповому рівні враховує сучасні світові тенденції подання фінансової інформації суб'єктами господарювання.

З впровадженням справедливої вартості в практику роботи бухгалтерів і аудиторів змінилися підходи до трактування принципів бухгалтерського обліку. Довгий час серед принципів і постулатів обліку та звітності домінували достовірність і надійність; вони ж вважалися головною етичною цінністю професіоналів в області обліку і аудиту. Однак з впровадженням справедливої вартості цінності змінилися: на чолі кута тепер релевантність, тобто орієнтація на інтереси користувача звітності.

Поняття справедливої вартості є одним з ключових понять в міжнародних стандартах фінансової звітності. Разом з цим, незважаючи на